

VİYOLA ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖRNEK ETÜT ANALİZİ

Gökhan ÖZDEMİR¹, Esra DALKIRAN^{1*}

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Öğretmenliği ABD, Burdur

ÖZET

Araştırmada, viyola öğretiminde en çok kullanılan etüt kitaplarından Ayfer Tanrıverdi Viyola Metodu-III' te yer alan Grünwald'a ait 5 numaralı etüdün analizi yapılarak analitik bir yaklaşımla irdelenmiştir. Etüt içinde karşılaşılan teknik güçlükler belirlenerek bu güçlükleri aşmaya yardımcı olmak için teknik çalışmalar hazırlanmıştır. Bu ve benzer çalışmaların viyola öğretiminde kullanılan diğer etütlerin çalışma sürecinde de etkili olacağı ve örnek teşkil edeceği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çalgı eğitimi, viyola, viyola öğretimi, etüt, etüt analizi

CASE STUDY ON THE ANALYSIS OF THE TEACHING OF VIOLA

ABSTRACT

In the research; etude number 5 by Grünwald that appears on Viola Method-III by Ayfer Tanrıverdi, one of the most commonly used etude books in viola education, is analyzed and studied through an analytical approach. Technical faults experienced in the etude have been defined and technical practices to overcome these faults in question have been prepared. It is foreseen that such technical practises will provide influence in performing etudes which used in viola teaching and serve as a model.

Keywords: Instrument training, viola, viola training, etude, etude analysis

1. GİRİŞ

Viyola eğitiminde etüt çalma, gerekli teknik ve müzikal gelişmeyi sağlamak için zorunlu çalışmalardandır. Etütler ile eserlerde gereken teknik beceriler, gerekli alt yapı ve müzikalite geliştirilebilir. Bu bağlamda “çalgi tekniğini ustalık düzeyinde geliştirmeyi öngören, aynı zamanda müzikal değerlere de ağırlık veren, araştırmacı nitelikte olgun alıştırma parçalarına” etüt olarak isimlendirilir (Say, 2005). Etüt çalışma, çalıcının teknik seviyesinin yükseltilmesi ve buna bağlı olarak daha yüksek seviyedeki eserlerin doğru ve müzikal bir biçimde icra edebilmesi için önemlidir.

“Etütler, eserlere oranla daha küçük çapta yazılmış olup, öğrenciye çalgı ya da sesle ilgili teknik özellikleri kazandırmayı amaçlar. Her ne kadar etütler öğrencinin ileri seviyedeki eserleri seslendirmesine temel sağlayacak biçimde yazılmış olsalar da öğrenci açısından teknik zorluklar içerebilirler ve bu teknik güçlüklerin giderilmesinde uygulanacak teknik çalışmalar eğitici ve öğrenci açısından dersin daha verimli hâle gelmesinde etkilidir.” (Temiz, 2006)

* Yazışma yapılacak yazar: edalkiran@mehmetakif.edu.tr
Makale metni 28.01.2011 tarihinde dergiye ulaştırılmış, 25.05.2011 tarihinde basım kararı alınmıştır.

Etütler belli bir teknik beceriyi geliştirmek için yazılabildiği gibi çalınacak olan esere hazırlık niteliğinde de yazılmış olabilirler.

“İster çalışma etüdü, ister konser etüdü olsun, her etüt, içerdiği bir ya da birden fazla teknik hedefle, öğrenci/ icracının repertuarına aldığı eserlerde karşılaşabileceği pek çok güçlüğün giderilmesinde önemli rol oynar.” (Dalkıran, 2009)

Bununla birlikte etütlerde yer alan birden fazla teknik güçlüğe ön hazırlık amacıyla etüt çalışmaya başlanmadan önce, etütlere yönelik yazılacak alıştırmaların çalışılması etütleri ve de dolayısıyla eserleri seslendirmede kolaylıklar sağlar. Bu sayede;

“Analiz yolu ile daha iyi tanınan etütlerin algılanışı ve benimsenmesi de kolaylaşır. Özellikle eğitim amaçlı etütlerin incelenmesi, analiz edilmesi ve bu gözden geçirme süreçlerinden faydalı çıkarımlarda bulunulması, şüphesiz sürece olumlu katkılar sağlayacaktır.” (Kurtuldu, 2009)

Konudan bahisle, Tanrıverdi Viyola Metodu-III’ te yer alan Grünwald’a ait 5 numaralı etüt üzerinde yapılan analiz çalışması yoluyla saptanan teknik güçlükler ve söz konusu güçlüklerin giderilmesine yönelik olarak yazılan teknik çalışmalar olmak üzere ele alınan etüt iki ana boyut üzerine temellendirilmiştir.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada “Deneysel Yöntem” kullanılmıştır.

Bu çalışmanın çalışma grubunu Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda eğitim gören ve belirtilen etüdü çalabilecek düzeyde olan dördü deney grubu dördü kontrol grubu olmak üzere sekiz viyola öğrencisi oluşturmaktadır.

Araştırma için seçilen etüdün içerik analizi yapılarak etüt içerisinde geçen teknik güçlükler belirlenmiş ve bu güçlüklerin giderilmesine yönelik teknik çalışmalar hazırlanmıştır. Etüt, çalışma grubunu oluşturan öğrenciler tarafından seslendirilmiş, belirlenen teknik güçlüklerde sorun yaşandığı gözlenmiştir. Daha sonra deney grubuna teknik güçlükleri gidermeye yönelik olarak hazırlanan alıştırmalar ile etüt aynı anda bir hafta süreyle çalıştırılmış, kontrol grubu ise etüdü bir hafta kendi çalışma yöntemleri ile çalışmıştır. Bir hafta sonra öğrenci performansları kayıt altına alınmış ve öğrencilerin etüdü çalmaya ilişkin başarı düzeyleri Uçan tarafından hazırlanan İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı’nda (1994: 212) “çok az, az, orta, iyi, çok iyi” seçenekleri ile belirlenen derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde çalışma grubunun sayısının az olması nedeniyle çarpık bir dağılım göstereceğinden Mann Whitney-U testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Etütte Belirlenen Teknik Güçlüklere İlişkin Bulgular

Etüdün analizi sonucunda etüt içinde tespit edilen güçlükler etüdün daha sonra öğrencilere seslendirilmesi yoluyla da kayıt altına alınmış ve bu kayıtlar incelenerek belirlenen güçlüklerin olduğu ölçülerde öğrencilerin sıklıkla hata yaptıkları tespit edilmiştir. Belirlenen güçlükler ve güçlüklerin etütte kullanılma oranları Tablo 1’de belirtilmiştir.

Viyola Öğretimine Yönelik Örnek Etüt Analizi

Tablo 1. Etüt içinde tespit edilen teknik güçlükler

N	Teknik Güçlükler	Ölçü Sayısı	Etütte Kullanılma Oranı
1	16'lık notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların	1,3,9,11,29,31	17
2	Noktalı dörtlük notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalınması	5,6,13,14,17,18,20,21,24,25,32,33	34
3	Pozisyon geçişlerinde legato notaların çalınması	7,13,29	8
4	Bağ içinde yayı durdurarak çalma	7	3
5	I-III pozisyon geçişleri	7,12,13,24,25,26,28,33,34	25
6	I-II pozisyon geçişleri	2,5,10,31	11

3.2. Teknik Güçlüklerin Giderilmesine Yönelik Bulgular

Teknik Çalışma 1

16'lık notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların uygun şekilde çalınabilmesi için yapılan bu ön alıştırma çalışılırken forte ve bütün yay kullanılarak çalışılmalıdır. Ayrıca pozisyon geçişlerinde yaşanan güçlüklerle de ön hazırlık yapılmaktadır.

Teknik Çalışma 2

Noktalı dörtlüklerden sonra gelen sekizlik notaların çalınmasında yaşanabilecek tartım sorunlarının giderilmesi için hazırlanan bu alıştırma, bütün yay ve yayı durdurmadan legato olarak çalışılmalıdır.

Teknik Çalışma 3

Musical score for Teknik Çalışma 3, measures 1-5 and 6-10. The score is in 4/4 time and B-flat major. It features eighth and sixteenth note patterns with fingerings (1, 2, 3) and articulation marks. The first system ends with 'Fine' and the second system ends with 'D.C.'.

Pozisyon geçişlerinin daha temiz olabilmesi için hazırlanan bu alıştırma legato ve forte çalışılmalıdır.

Teknik Çalışma 4

Musical score for Teknik Çalışma 4, measures 1-5 and 6-10. The score is in 3/4 time and B-flat major. It features quarter and eighth note patterns with fingerings (1, 2, 3) and articulation marks. The first system ends with 'Fine' and the second system ends with 'D.C.'.

Bu alıştırma, aynı bağ içinde yayı durdurarak portato tekniğini geliştirmek için hazırlanmıştır.

Dizi Çalışması

Musical score for Dizi Çalışması, measures 1-17. The score is in 4/4 time and B-flat major. It features eighth and sixteenth note patterns with fingerings (1, 2, 3, 4) and articulation marks. The score is divided into five systems, with measure numbers 1, 5, 9, 14, and 17 indicated at the start of each system.

Viyola Öğretimine Yönelik Örnek Etüt Analizi

Entonasyonu geliştirecek olan bu alıştırmada, dizi çalışmasıyla birlikte pozisyon geçişleri ve noktalı tartımlar da çalıştırılmaktadır.

3.3. Deney ve Kontrol Grubunun Etüdü Doğru Çalma Durumlarına İlişkin Bulgular

3.3.1. Birinci Teknik Güçlüğe İlişkin Bulgular

Tablo 2. 16'lık notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalınmasına ilişkin başarı düzeylerinin gruplara göre U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	4	6,5	26	0	0,02
Kontrol	4	2,5	10		

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun 16'lık notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 2. de verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=0$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan birinci teknik çalışmanın 16'lık notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

3.3.2. İkinci Teknik Güçlüğe İlişkin Bulgular

Tablo 3. Noktalı dörtlük notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalınmalarına ilişkin başarı düzeylerinin gruplara göre U testi sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	4	6,5	26	0	0,01
Kontrol	4	2,5	10		

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun noktalı dörtlük notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 3. te verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=0$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan ikinci teknik çalışma ve dizi çalışmasının noktalı dörtlük notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

3.3.3. Üçüncü Teknik Güçlüğe İlişkin Bulgular

Tablo 4. Pozisyon geçişlerinde legato notaların çalınmalarına ilişkin başarı düzeylerinin gruplara göre U testi sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	4	6,13	24,5	1,5	0,04
Kontrol	4	2,88	11,5		

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun pozisyon geçişlerinde legato notaları çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 4. te verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=1,5$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan birinci teknik çalışma, üçüncü teknik çalışma ve dizi çalışmasının pozisyon geçişlerinde legato notaların çalınmasına ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

3.4.Dördüncü Teknik Güçlüğe İlişkin Bulgular

Tablo 5. Bağ içinde yayı durdurarak çalmaya ilişkin başarı düzeylerinin gruplara göre U testi sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	4	6,25	25	1	0,04
Kontrol	4	2,75	11		

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun bağ içinde yayı durdurarak çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 5. te verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=1$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan dördüncü teknik çalışmanın bağ içinde yayı durdurarak çalmaya ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

3.5.Beşinci Teknik Güçlüğe İlişkin Bulgular

Tablo 6. I-III pozisyon geçişlerinin çalınmasına ilişkin başarı düzeylerinin gruplara göre U testi sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	4	6,38	25,5	0,5	0,03
Kontrol	4	2,63	10,5		

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun I-III pozisyon geçişlerini çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 6. da verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=0,5$, $p<0,05$). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek

Viyola Öğretimine Yönelik Örnek Etüt Analizi

olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan birinci teknik çalışma, üçüncü teknik çalışma ve dizi çalışmasının I-III pozisyon geçişlerini çalmaya ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

3.6. Altıncı Teknik Güçlüğe İlişkin Bulgular

Tablo 7. I-II pozisyon geçişlerinin çalınmasına ilişkin başarı düzeylerinin gruplara göre U testi sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	4	6,13	24,5	1,5	0,04
Kontrol	4	2,88	11,5		

Yapılan değerlendirmede deney ve kontrol gurubunun I-II pozisyon geçişlerini çalmalarına ilişkin başarı puanlarının Mann Whitney-U testi sonuçları tablo 7. de verilmiştir. Buna göre, gurupların başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (U=1,5, p<0,05). Sayı ortalamaları dikkate alındığında deney gurubunun başarı puanının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, hazırlanan birinci teknik çalışma, üçüncü teknik çalışma ve dizi çalışmasının I-II pozisyon geçişlerini çalmaya ilişkin başarı düzeyini artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

1) Ayfer Tanrıverdi Viyola Metodu-III' te yer alan Grünwald'a ait 5 numaralı etüdün analizi sonucunda 6 teknik güçlük saptanmış ve bu güçlüklerle ilişkin her güçlük için en az 1 tane olmak üzere 4 teknik çalışma ve 1 dizi çalışması hazırlanmıştır. Etüt içerisinde belirlenen güçlükler

- 16'lık notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalınması,
- noktalı dörtlük notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalınması
- pozisyon geçişlerinde legato notaların çalınması
- bağ içinde yayı durdurarak çalma
- I-III pozisyon geçişleri
- I-II pozisyon geçişleri olarak tespit edilmiştir.

2) Yapılan uygulama sonucunda hazırlanan teknik çalışmalarla etüdü çalışan deney grubunun kendi yöntemlerini kullanarak çalışan kontrol grubuna oranla daha başarılı olduğu tespit edilmiştir.

4.2. Öneriler

1) Bu teknik güçlükler göz önüne alındığında;

- 16'lık notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalınmasında teknik çalışma 1'in çalışılması,
- Noktalı dörtlük notalardan sonra gelen 8'lik legato notaların çalınmasında teknik çalışma 2'nin çalışılması ve dizi çalışmasının yapılması
- Pozisyon geçişlerinde legato notaların çalınmasında teknik çalışma 1, teknik çalışma 3'ün çalışılması ve dizi çalışmasının yapılması,
- Bağ içinde yayı durdurarak çalmada teknik çalışma 4'ün çalışılması,

- I-III pozisyon geçişlerinin çalınmasında teknik çalışma 1, teknik çalışma 3'ün çalışılması ve dizi çalışmasının yapılması,
- I-II pozisyon geçişlerini çalınmasında teknik çalışma 1, teknik çalışma 3'ün çalışılması ve dizi çalışmasının yapılması önerilmektedir.

2) Yapılan uygulama sonucunda hazırlanan teknik çalışmaların etüdü çalma becerisini olumlu yönde etkilemesi nedeniyle bu tür çalışmaların tüm etütler için faydalı olacağı düşünülmekte ve önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Dalkıran, E., Berki, T. 2009. A sample of “study analysis model” for violin training: Mazas, Opus 36/6, Mezinárodní Webový Sborník Hudební Výchovy, Katedra Hudební Výchovy, Pedagogická Fakulta Ostravská Univerzita, 35-42, Ostravě.
- Kurtuldu, K. 2009. Czerny Op. 299 30 Numaralı Etüte Yönelik Teknik ve Biçimsel Analiz. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , Vol 1, No 1, 28-38
- MEB 1994. İlköğretim Kurumları Müzik Öğretim Programı. Milli Eğitim Basımevi, s. 212, Ankara.
- Say, A. 2005. *Müzik Sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, s. 189, Ankara.
- Tanrıverdi, F.A. 1995. Viyola Metodu III. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, s. 5, Ankara.
- Temiz, E. 2006. Panofka 24 Vocalizzi Etüt Kitabında Yer Alan 2 No'lu Etüt Analizi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Vol 4, No 4, 397-407.

EK:

Etüt No: 5

Adagio $\text{♩} = 120$ Grünwald

p *dolce e molto legato* *Cresc.*

7 *p*

13 *p*

19 *Cresc.* *mf*

25 *mf* *p*

31 *mf*